

Region
Hovedstaden

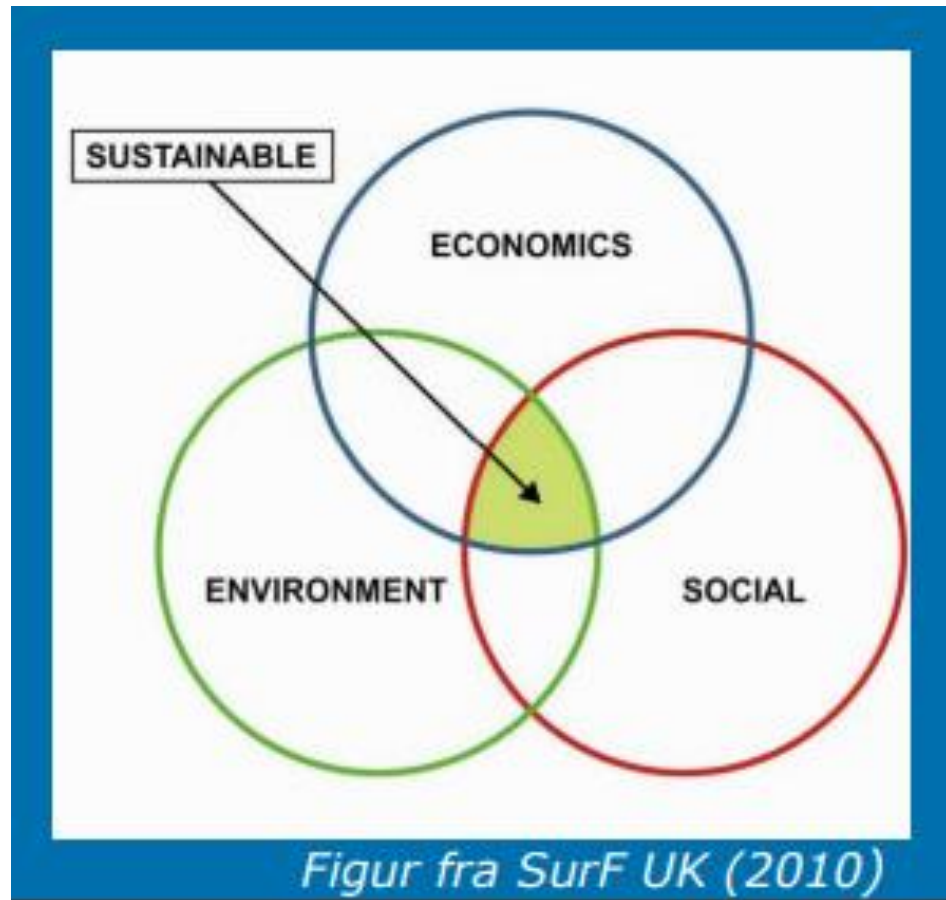
midt
regionmidtjylland

NIRAS

RAMBOLL

Hvad er bæredygtighed – og hvad har vi arbejdet med i dette projekt?

Formål:

- Vi vil kunne redegøre for vores miljømæssige påvirkninger, fra de undersøgelser vi gennemfører
- Hvilke miljøpåvirkninger er der forbundet med en specifik case?
- Kan vi som regioner bruge resultaterne til noget i forbindelse med udbud af opgaver?

Regionernes samlede klimapåvirkning ved poreluftprøver på et år?

Regionerne udtager årligt ca. 20.000 poreluftprøver. Hvor stor er den samlede klimapåvirkning heraf i PE?

- 2
- 20
- 200

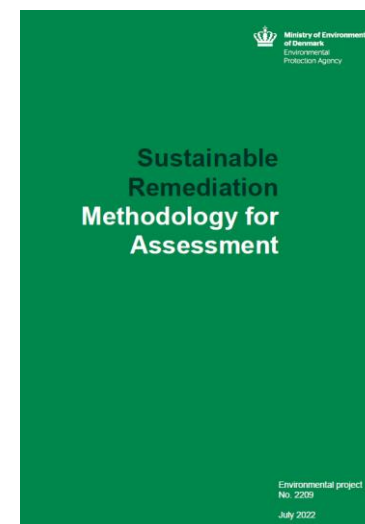

1 personækvivalent (PE) =
belastningen fra en
gennemsnitsperson

Hvilke miljøindikatorer sætter vi tal på?

Miljøindikator	Påvirknings- område	Kvalitativ (scoretildeling)	Kvantitativ (LCA)	Kvantitativ (opgøres manuelt)
Luft				
ENV 1.1 Klimapåvirkning (Drivhusgasudledning)	Global		X	
ENV 1.2 Lokal luftforurening	Lokal		X	
ENV 1.3 Forsurende emissioner	Regional		X	
Jord og terræn				
ENV 2.1 Restforurening, jord	Lokal	X		
ENV 2.2 Forringelse og brug af top-jord	Lokal	X		
ENV 2.3 Effekter på økosystemtjenester	Lokal	X		
Grundvand og overfladevand				
ENV 3.2 Mobilisering og transport af forurening	Lokal/regional	X		
Natur				
ENV 4.1 Påvirkninger af biota (dyr og planter)	Lokal	X		
ENV 4.2 Påvirkning af økologi og økosystemer	Lokal	X		
Råmaterialer				
ENV 5.1 Jomfruelige råstoffer (jord, vand og metaller)	Regional/global		X	X
ENV 5.2 Energiressourcer (fossile)	Global		X	
ENV 5.3 Genbrugte og genanvendte materialer	Lokal/regional	X		
Affald				
ENV 6.1 Ikke-farligt affald	Lokal			X
ENV 6.2 Farligt affald	Lokal			X

Undersøgelsesmetoder i projektet - og hvordan sætter vi tal på?

- 1. Mobilisering (7)**
2. Geofysik (3)
3. TV-inspektion (2)
- 4. Poreluftmålinger (1)**
5. Indeluftmålinger (3)
- 6. Geoprobekundersøgelser (5)**
- 7. Boringer (10)**
- 8. Tilsyn og jordprøvetagning (1)**
9. Bortskaffelse af opboret jord (2)
10. Miljøtekniske målinger i laboratorium (2)
11. Loggere til grundvandsmonitoring (2)
- 12. Vandprøvetagning (3)**
- 13. Miljøtekniske laboratorieanalyser (5)**

Case: Undersøgelsens omfang

Poreluft:

- Mobilisering 370 km i varevogn
- 54 poreluftmålinger

Tilsyn med borearbejde:

- Mobilisering 3330 km
- 1726 jordprøver

Geoprobeundersøgelser:

- Mobilisering 666 km i lastbil -
1406 km i varevogn
- 651 m sonderinger
- 61 niveauspecifikke vandprøver

Vandprøvetagning:

- Mobilisering 370 km
- 24 vandprøver med forskellige pumper

Boreundersøgelser:

- Mobilisering 784 km i lastbil
og 1736 km i varevogn
- 817 boremeter i 6"
- 47 boremeter i 10"

Laboratorieanalyser:

- Ca. 1.600 kemiske analyser af
jordprøver, grundvandsprøver og
luftprøver

Case: Hvilken miljømæssig påvirkning er størst?

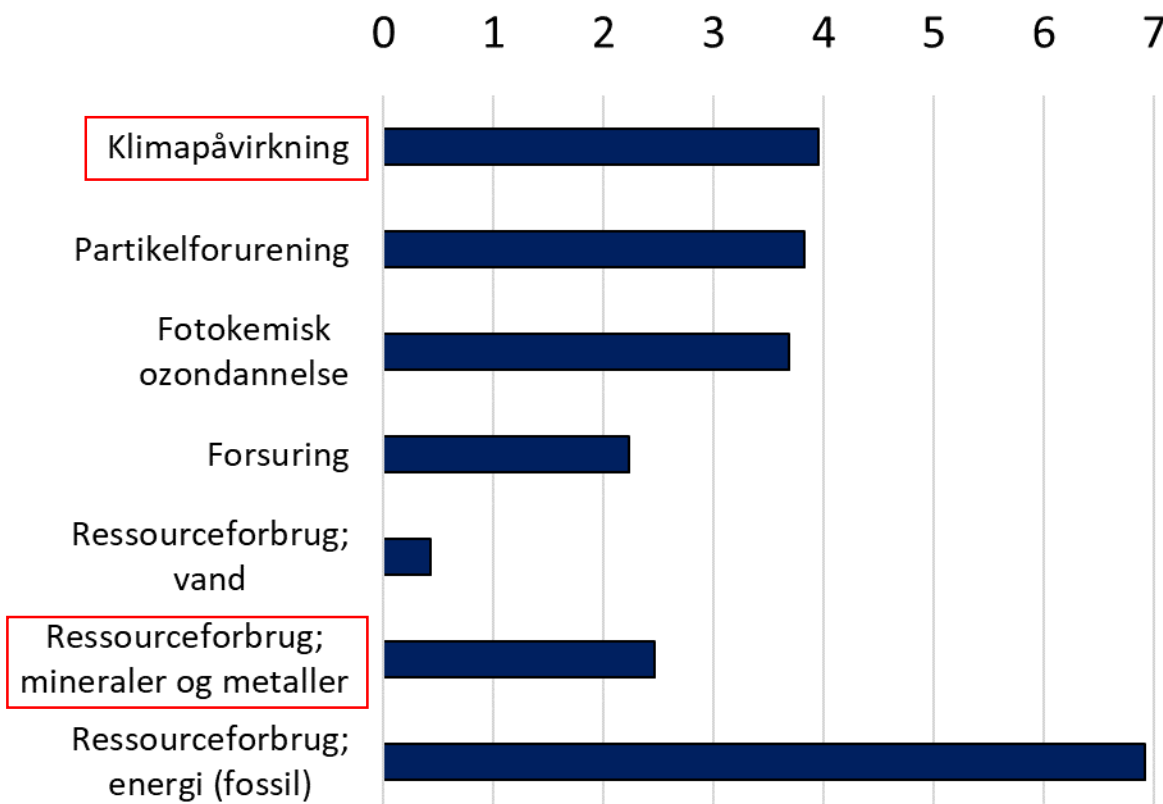
Udfordringer:

De beregnede miljømæssige påvirkninger kommer ud i meget forskellige enheder

Hvordan kan man så sammenligne dem?

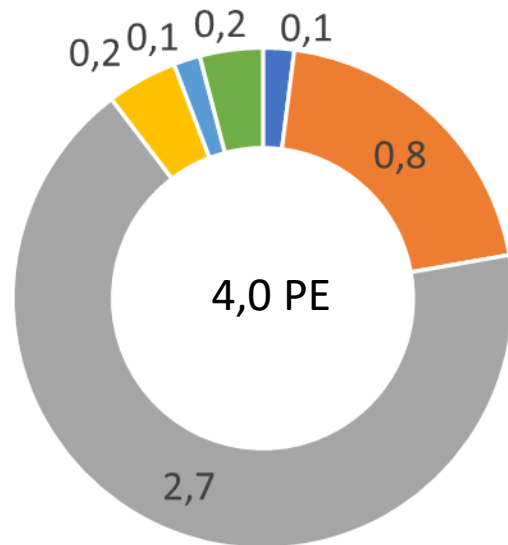
Det svarer lidt til historien om Rundetårn og et tordenskrald – hvad er højest?

Normaliserede miljøpåvirkninger
målt i PE

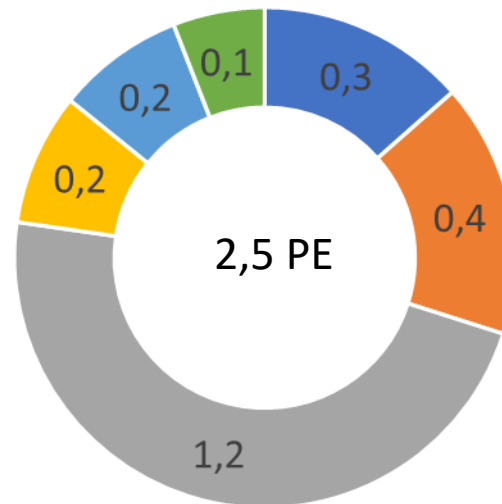

Hvilke undersøgelsesmetoder bidrager mest til klimapåvirkninger og ressourceforbrug?

Klimapåvirkning

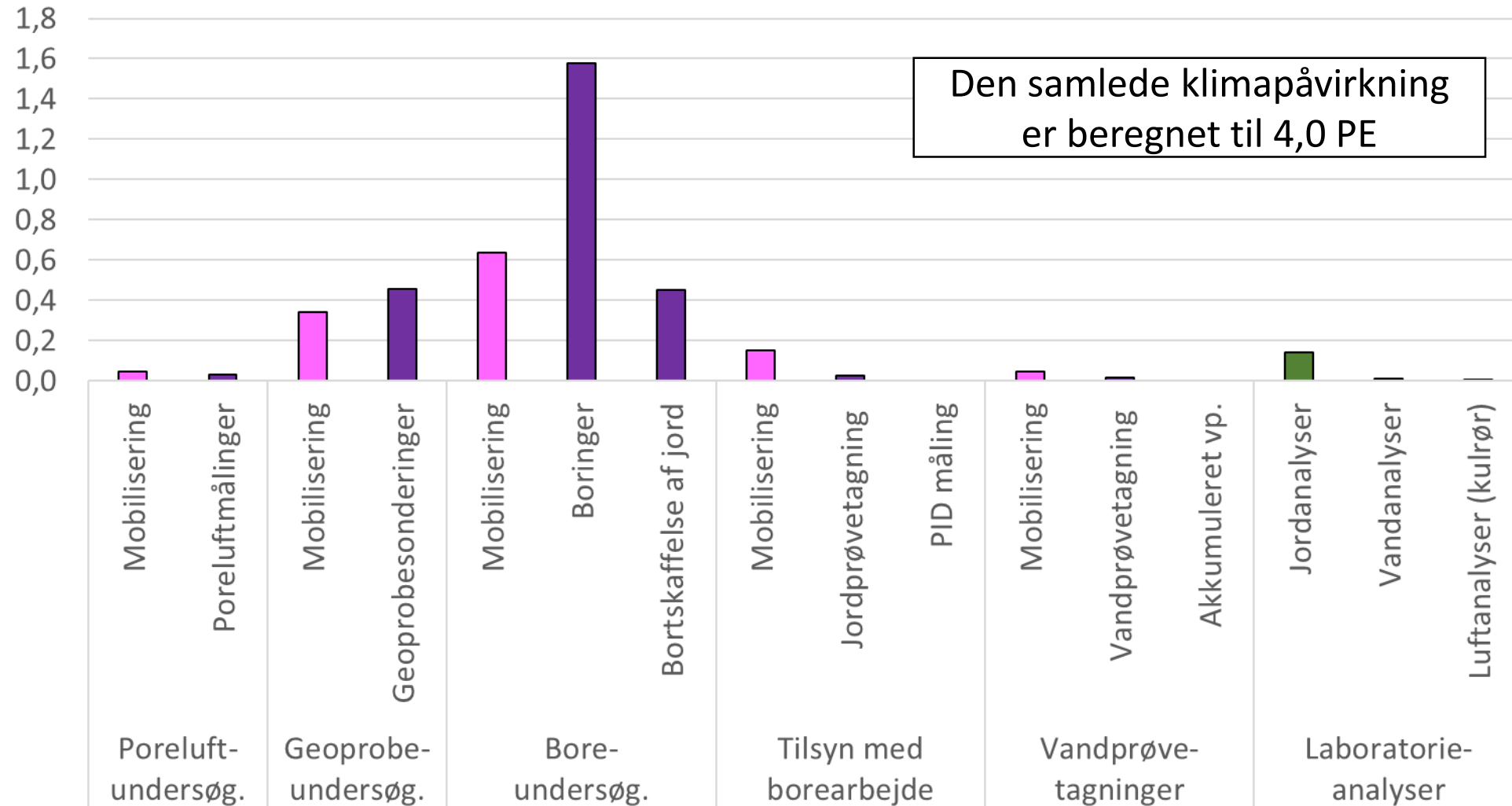
Ressourceforbrug; mineraler og metaller

- Poreluftundersøgelser
- Geoprobeundersøgelser
- Boreundersøgelser
- Tilsyn med borearbejde
- Vandprøvetagninger
- Laboratorieanalyser

Case: Den samlede klimapåvirkning opgjort i PE

Hvad kan vi bruge rapporten til?

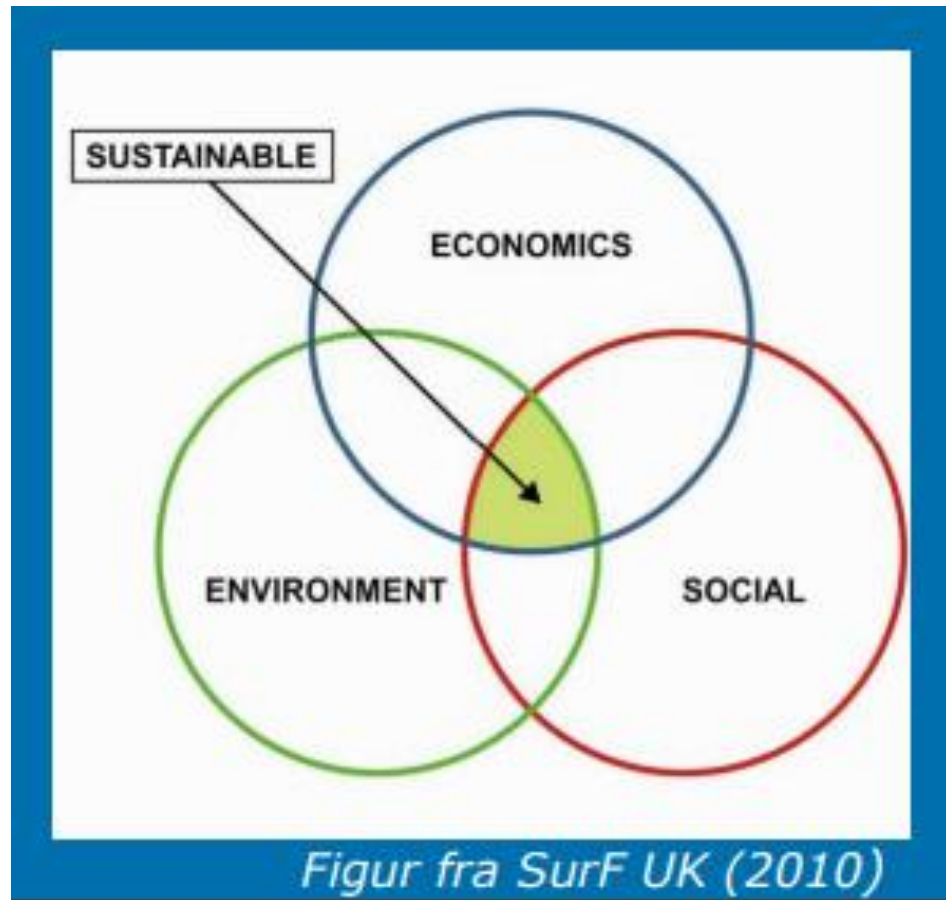

Miljøpåvirkning kan beregnes:

- planlægning af undersøgelser
  - I rapport findes en række anbefalinger
- påvirkning af indsats
- OBS på antagelser!!

Hvad er bæredygtighed – og hvad har vi arbejdet med i dette projekt?

Tag med hjem:

- Der kan hentes mest på borearbejde; dernæst geoprobearbejde – det vidste vi godt
- Fokus på antal mobiliseringer – det skal vi overveje når vi undersøger
- Kemiske analyser påvirker tilsyneladende i mindre omfang- overraskede det?
- Andre undersøgelser kan have et meget andet omfang - vær opmærksom på det
- Kan vi bruge det i fremtidige udbud? Godt spørgsmål !

Projektgruppen:

Region Hovedstaden:

- Kim Sørensen
- Arne Rokkjær

Region Midtjylland:

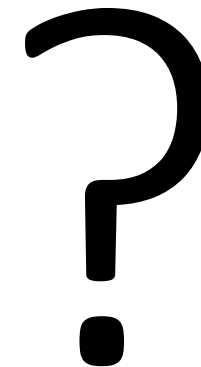
- Ida Dyrhund Damgaard
- Susanne Arentoft
- Lone Egeris Lund

Niras - rådgiver:

- Klaus Weber
- Freja Rebecca Johansen

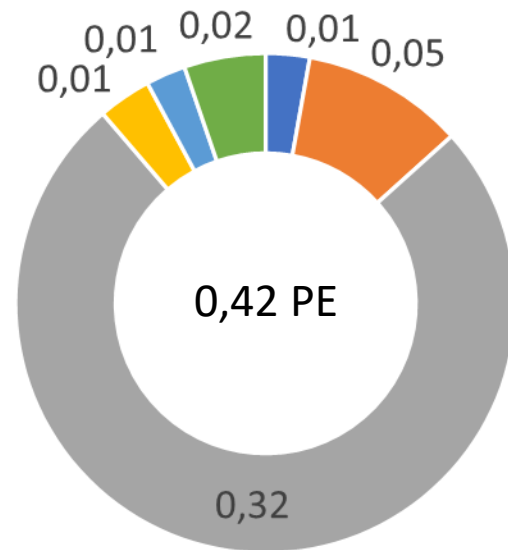
Rambøll - bygherrerådgiver:

- Gitte Lemming Søndergaard

Tak fordi I lyttede

Ressourceforbrug; vand

- Poreluftundersøgelser
- Geoprobeundersøgelser
- Boreundersøgelser
- Tilsyn med borearbejde
- Vandprøvetagninger
- Laboratorieanalyser

Faserne i den anvendte LCA screening

I:
Formål og omfang

- Afgrænsning af hvad der skal medregnes

II:
Opgørelse af forbrug

- Inddata til LCA beregninger (Input)

III:
Beregning af miljøpåvirkninger

- Præsentation af beregningsresultater (Output)

IV:
Tolkning

- Kommentering på resultater.
- Identification af de processer, der er mest betydnende for emissioner og ressourceforbrug